

POSAVSKA STRAŽA

Brežice

Narodno-radikalno in narodno-gospodarsko glasilo za štajersko-kranjsko Posavje.

Krško

«Posavska Straža» izhaja vsaki četrtek v tednu, datirana z dnevom prihodnje nedelje. — Naročnina za celo leto znaša dve kroni, pri večjih naročilih popust po dogovoru in se naprej plačuje. — Cena oznani za eno stran 48 K., za pol strani 24 K., za četrt strani 12 K., za osminko strani 6 K., za šestnajstinko strani 3 K., za dvaintridesetinko strani 1.50 K.; pri večkratnem označilu po dogovoru.

Vse pošiljatve (pisma, dopise, nakaznice, naročila, inserate i. t. d.) je pošiljati na naslov «Posavska Straža» v Brežicah ali v Krško. — Dopisi se pošiljajo na uredništvo, naročnina in oznanila pa na upravništvo. — Rokopisi se ne vračajo. — Posamezna številka stane 10 vin.

Član 19. državnega osnovnega zakona o splošnih državljan- skih pravicah:

„Vsi narodi v državi so enakopravni in vsak narod ima nedotakljivo pravico, varovati in negovati svojo narodnost in svoj jezik. Enakopravnost vseh v deželi navadnih jezikov v šoli, v uradih in v javnem življenju je od države priznana.“

Zasedanje dež. zbora štajerskega.

21. seja se je vršila v sredo dne 20. sušca od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne.

Med drugimi so predložena sledeča poročila: poročilo deželnega odbora zadevajoče slovensko kmetijsko šolo; poročilo občinskega odseka o poročilo dež. odbora zadevajočem spremenitev nekaterih določb v občinskem volilnem redu; poročilo dež. odbora z zakonskim načrtom za uravnavo Hudinje v občinah Vojnik, Arclin in Škofjavo; poročilo finančnega odseka o poročilu deželnega odbora zadevajočem letni računski sklep in upravo deželnega sklada štajerskega v letu 1905.

Posl. Einspinner (nem. ljud. str.) predlaga postavbo, s katero se zjamči električnim napravam osobito električnim napeljavam pravico uporabljati tuje imetje. Se izroči fin. odseku. Istotako se izroče odsekom predlogi posl. Rokitansky-ja (napred. n. km. zv.) v prilog učiteljskemu osebju kmetijskih šol.

Deželnokulturni odsek poroča o uravnavi Savinje pri Celju in Laškem trgu in o uravnavi pritokov Savinje v inundacijskem okolišju celjskem. Dež. stavbeni urad je stavil proračun za skrajni slučaj v visokosti 2,890.000 K. Ako prispevajo država in krajevni interesenti 80%, je voljna dežela prispevati 20%, najvišja svota, katero bi dežela prispevala, je 578.000 K. Ta predlog deželni zbor sprejme. Vrhutega se dež. odboru naroča, naj takoj začne pogajanja z vlado in z interesenti in naj se z delom takoj začne, kakor hitro bodo pogajanja končana.

Za deželnokulturni odsek poroča posl. dr. Jurtela o uravnavi Pesnice od občine Gradiška do pritoka Cirknica. Stroški znašajo po proračunu 130.000 K. Država prispeva iz melioracijskega sklada 38.500 K, ravnolotno prispeva tudi dežela, okraj Maribor pa 13.000 K. Izvršitev dela prevzame dež. odbor. Vzdrževanje stavb pa prevzame okraj Maribor. Sprejeto.

Za isti odsek poroča pos. dr. Jurtela o uravnavi Pesnice na stavbeni črti I. t. j. blizu Zgornje Kunigunde okraj Maribor. Pro-

račun 56.000 K. Država prispeva 25.000 K (45%), ravnolotno dežela, okraj Maribor pa 5600 K (10%). Nadalnje določbe kakor zgoraj. Sprejeto.

Občinski odsek (poročevalec Lenko) poroča o ločitvi občine Jurklošter. Ločitev se dovoli in tvori v bodoče katastralna občina Št. Lenart in I. del katastralne občine Mišidol občino «Št. Lenart nad Laškim trgom», ostali deli dosedanje občine Jurklošter in II. del katastralne občine Mišidol pa tvorijo občino.

Posl. Roškar (slov. km. zv.) in tov. interpelirajo dež. odbor radi vinogradnikom neobhodno potrebnega bakrenega vitrijola. Nekaj časa se je bakreni vitrijol dobival pri dež. odboru in se je takrat dobil najvredneje. Ali je dež. odbor voljan zopet prevzeti naročanje bakrenega vitrijola?

Posl. dvorni svetnik dr. Ploj vložil predlog za podpore štirim vsled plazov prizadetim vinogradnikom v ljuromerskem okraju.

22. seja se je vršila v četrtek, dne 21. sušca od 10. ure dopoldne do 2. ure popoldne.

Finančni odsek poroča: Občini Planina v okraju Sevnica se dovoli za napeljavo vodovoda podpora 1000 K in brezobrestno posojilo 6000 K. Sprejeto. Občini Kapela v okraju Brežice se dovoli za vodovod brezobrestno posojilo 8000 K. Na to se rešijo nekatere za nas nevažne zadeve.

LISTEK.

Rmečki upor ali stara pravda.

Zgodovinska povest iz 16. stoletja. Po Avg. Šenoa. XXX.

— Ne tako, odkima Ilija z glavo. Mi ne damo svoje krvi, ne iščemo pa tudi tuje, mi branimo svoje, ne grabimo pa po onem, kar ni naše. Samo enemu kralju služimo in mu tudi hočemo zvesti ostati, a ni nam treba sto gospodarjev, ni nam treba robot, govnic, desetine, mitnine, ni nam treba biča in klade, nam je treba enake pravice za vse ljudi, ki jih je ustvaril dobri Bog po svoji podobi. Dvigniti se hočemo, pridemo pa najpoprej med vas v gore. Vi ste naši, slobodni mi, slobodni tudi vi! Ne gre se nam

za pustne šale, nočemo pleniti in požigati, ampak mi hočemo kakor brat do brata, kakor kmet do kmeta, trdne volje, trdne vere. In ko nam v vaših gorah naraste vojska, ko se zbere tisoč in tisoč slobodnih glav, tedaj jo vdarimo na Zagreb. Z metlo iztiramo veliko gospodo, da ji ne bo sledu, visoko dvignemo cesarsko pravdo, ki mora vsem enako soditi in braniti hočemo mejo proti Turkom sami, ne da bi polovico cesarskih cekinov izginito v naše žepe, kakor je navada pri gospodi. — Je li prav tako, brate kovač?

— Prav, brate Horvat, prikima Pavl in nudi preko mize roko svojemu prijatelju.

— E, pa hočem tudi jaz soditi to gospodo, se zagrozi čevljar — vsak dan mora taka pošast sedeti v kladi pred mojo hišo.

— Po kateri strani vdarite k nam? povpraša Hribar. — Kje se mislite dvigniti najpoprej?

— Naravnost na Zagreb ne moremo, pojasnjuje Ilija. Premalo bi nas bilo. S Turki vlada mir in gospoda bi nabrala dovolj izvežbane vojske. Torej kako? Jaz se dvignem prvi in navalim tukaj na Brežice in Krško. Narod hočem privabiti sem. En del odkoraka iz Krškega v Kostanjevico in se združi tam z Uskoki in z jastrebarsko četo, ter naskoči in zasede Metliko in Novo mesto. Sam pa udarim preko Sevnice v Planino, Pilštanj in Kunšperk, na Sotli nas pa pričakujejo Cesargračani. Gubec se bo utaboril okoli Zlatara in Stubice, da nam ščiti hrbet v sredini in da prepreči zvezo med vašo in našo gospodo. In ko se z božjo pomočjo ojačimo, zbrali se bodemo vsi ob Savi pod Susedom in otdot

Zahtevajte in razširjajte povsod „Posavsko Stražo!“

Finančni odsek predlaga sklepni račun o deželnem gospodarstvu za leto 1905. Začetkom leta 1905 je znašalo deželno premoženje 15,710.645 K 46 vin., koncem leta pa 14,113.015 K 15 vin. torej se je znižalo za 1,597.630 K 31 vin. Račun se odobri.

Proračun.

Na to preide zbornica k proračunu. Debata je trajala 3 seje, 22., 28., (četrtak zvečer od 8. do 12. ure) in 24. seja (petek 23. sušca od 10. ure dopoldne do 3. ure popoldne in 25. seja v petek zvečer).

Posl. dr. Hrašovec se oglasi k besedi pri točki: Razni izdatki za deželne kulture. Dežela da «C. kr. kmetijski družbi za Štajersko» letne podpore 13.000 K. Družba ima dolžnost, da povsod kjer le mogoče, ustanavlja podružnice in na ta način pospešuje kmetijstvo. Dejstvo pa je, da družba glede slovenskega dela deleže te svoje dolžnosti ne izpolnjuje, temveč naravnost ovira ustanavljanje podružnic na slovenskih tleh.

Primeri: Sv. Benedikt v Slov. gor., Št. Jur ob Južni železnici itd. Tako postopanje je pristransko in krivično ter vzbuja v Slovencih le nezaupanje in željo po energičnem odporu.

Za kmetijsko družbo odgovarja član centralnega odbora posl. Rokitansky. Obljubljuje, da bo že prihodnji družbin občni zbor (meseca aprila t. l.) ukrenil vse potrebno, da se bodo tudi po Spodnjem Štajerskem ustanovljale podružnice neovirano.

Celotni proračun po predlogu finančnega odseka: Rednih dohodkov 15,397.758 K izdatkov pa 27,622.781 K. Torej primanjkljaj 12,225.023 K. Pokritje pomankljaja v poročilu zadnji seji tega zasedanja.

V večerni seji v petek 23. sušca utemeljuje posl. dr. Ploj svoj predlog za podpore vsled plazov oškodovanih posestnikov v ljutomerskem okraju, posl. Rokitansky pa svoj predlog za železnico čez Radel. Oba predloga se izročita odsekom.

Posl. Vošnjak vloži predlog za regulacijo Mislinje.

Posl. dr. Hrašovec in tov. interpelirajo namestnika radi postopanja političnih oblasti proti onim slovenskim občinam, katere so sklenile slovenski uradni jezik.

Posl. Vošnjak pozivlja dež. odbor naj posreduje pri vladi, da se razširi na Štajerskem interurbarna telefonska mreža.

Ta dan je c. kr. namestnik odgovarjal na razne interpelacije, tako na interpelacijo posl. Vošnjaka radi nezadostnega števila

tovornih vozov na železnici Celje-Velenje. Namestnik odgovarja, da je že od 15. grudnia t. l. število na imenovani železnici povišano.

26. seja se je vršila v soboto dne 23. sušca od 9. ure dopoldne do 4. ure popoldne.

Ta je zadnja seja tega zasedanja. V tej seji je zbornica rešila celo vrsto vašnih predlogov. Omenimo le za nas najvažnejše.

Pokritje primanjkljaja v proračunu. Tekom računске debate se je primanjkljaj povišal na 13,025.870 K. Ta primanjkljaj naj se pokrije z deželnimi dokladami v dosedanji visokosti in s posojilom do 1,499.816 K. Se sprejme.

Slovenska kmetijska šola. Za finančni odsek poroča grof Lamberg (velep.) o slovenski kmetijski šoli. Natančno tozadevno poročilo objavimo pozneje. Predlog finančnega odseka, naj dež. odbor ukrene vse potrebno, da se ustanovi čimpreje v Št. Jurju ob Juž. žel. kmetijska šola s slovenskim učnim jezikom, se sprejme z vsemi glasovi, samo mariborski poslanec Wastian ni glasoval «za».

Občinski volilni red. Za občinski odsek poroča posl. Fraydenegg (velep.) o spremembi nekaterih določb o občinskem volilnem redu. Postava je bila sprejeta in jo priobčimo dobesedno. Določena je tajna volitev.

Volilna obveznost. Predlog za volilno obveznost je storil posl. Rokitansky, podpirali so ga Slovenci. Ker pa so bili veleposestniki, nemški nacionalci in socijalni demokratje proti, je predlog propadel. Imenitno se je pri tem vsedla nemška nacionalna stranka socijalnim demokratom in veleposestnikom na limanice.

Učiteljske plače. Slovenski poslanci so zahtevali, da se premeste vse šole iz tretjega v II. krajevni razred. Dosegli so le da se je dovolilo 40.000 K za premestitev le nekaterih šol. 10.000 K pa se dovoli za premestitev nekaterih šol iz II. v I. plačilni razred. Minimalna plača definitivnega učitelja se poviša na 1200 K — v prid III. plačilnemu razredu. Določijo se draginske doklade: Plača do 1800 K (oz. učiteljice do 1600 K) — doklade 110 K oženjeni, 90 K samci, 60 K učiteljice. Plača do 2000 K ozir. do 1800 K (učiteljice) — doklade 130 K, 110 K, 80 K v onem redu kakor zgoraj. Plača do 2200 K, ozir. učiteljice do 2000 K — doklade 150 K, 130 K, 100 K v onem

redu kakor zgoraj. Za Gradec pri plači do 2500 K, oz. 2300 K (učiteljice) — doklade 180 K, 150 K, 120 K kakor zgoraj. Sprejeto.

Ob 4. uri popoldne naznani c. kr. namestnik, da je IV. zasedanje deželnega zbora zaključeno.

Kaj misli „narodna stranka“ o kmetu?

Zdaj pred volitvami se vsiljuje naša Narodna stranka kakor podrepna muha kmetom ter jim zatrjuje svojo veliko ljubezen. Narodna stranka je dala naučiti celo enega svojih pristašev (dr. Božiča), da hodi okoli po deželi z govorom o kmečkem stanu. Toda kadar ni volitev in se zaradi ljubih glasov ni treba laskati kmetu, takrat govorijo in pišejo celo drugače o kmetu in kmečkem stanu. Kakor je «Narodni List» tedensko glasilo štajerskih liberalcev, tako je «Slovenski Narod» dnevno glasilo štajerskih in drugopokrajinskih slovenskih liberalcev. In v tem listu najdemo dovolj gradiva za dokaz, kako slovenski liberalci mislijo o kmetu. Samo nekaj vzgledov! Poslušajmo liberalno sodbo o kmetu:

«Naše kmečko ljudstvo še ni zrelo za nikako javno delovanje. Takemu ljudstvu dati v roke splošno volilno pravico, je ravno tisto, kakor če bi se dala otroku v roke nabita puška.»

«Kar dandanes naš kmet misli, ni za nič.»

«V gospodarstvo se vtika naš kmet z nevednostjo novorojenega otroka. Duševna revščina našega kmeta je neznosna; ne vidi nič, ne sliši nič, ne občuti nič, prav kakor hlod je, ki se potem razreže v farovške deske.»

«Naše kmečko ljudstvo je ostalo surovo, nevedno in za vsak napredek nespobno.»

«Naš kmet je k večjemu polčlovek.»

«Naše ljudstvo je v resnici bolno, na njegovem telesu se kaže grda otekline, ki preti vsak hip zastrupiti še tisto malo krvi, ki se pretaka po izsušenem telesu slovenskega naroda.»

«Naš kmet je hudobno otroče»,

To so nekateri glasovi iz liberalnega tabora na Kranjskem. Kako sodijo štajerski liberalci o kmetu, se nam je treba spomniti samo na celjski shod, kjer so imenovali

udarimo skupno v Zagreb. Vi pa navdušujete ves narod, med katerim se gibljemo, navdušujete narod tudi dalje do Ljubljane in do morja. Pisati ni treba nič, da nas ne zasledijo. Znamenje nam bodi petelinovo pero. Ne govorite naglas, brusite molče nože in ko se oglasi v vasi človek s petelinovim peresom na klobuku, tedaj izvadite nože, tedaj naj se dvigne narod. — Vi tukaj sedeči ste nam stari znanci, vemo, da tudi vi sovražite gospodo. Ravno zaradi tega povabili smo vas sem pod to častito streho, zato smo prišli mi Hrvatje k Vam Štajercem in Kranjcem, da potrkamo na vaša vrata in vprašamo: hočete li z nami za staro pravdo? Odgovorite, hočemo li z vami ali brez vas? Dvigniti se moramo. Gospoda je zopet poslala svoje ljudi pred kralja, da ji da vojske zoper nas.

— Hočemo! skočijo Slovenci kvišku — za vašo pravdo, za našo pravdo.

— Proklet bil, ki se izneveri — pristavi kovač.

— Od Krškega preko leskovškega polja tja do Kostanjevice vspodobujal bom narod jaz — oglasi se čevljar.

— Jaz pregovorim Brežičane, pripomni domačin.

— Za Metliko jamčim jaz, reče Dorocič.

— A jaz za Boštanj in Radeče — dostavi Hribar.

— Kar se tiče gorskih krajev od Sotle do Laškega in Celja, podpihal jih bom jaz s svojim mehkom — zagrmí kovač.

— Predvsem pa bratje — pripomni Ilija, vzemite v najem in zasigurajte si brodove po Savi, da pretrgamo prevoz gospodi in nasprotnikom.

Drmačič je poslušal dosedaj mirno pogovore, samo tupatam je potegnil kratek požirek iz vrča. — Pri zadnjih besedah Ilijinih pa se vzdigne izza peči in izpregovori:

— Slušajte, ljudje, pametno besedo.

Res nas bo mnogo, a nismo mi kos vojski, saj veste, narod se obrne kakor šiba na vetru; mogli bi nas poraziti. Svetujem vam, zgrabite gospodo od spredaj in zadaj. Zgrabimo gospodo za glavo in rep.

— Ne razumem — odgovori kovač.

— Združimo se — nadaljuje fiškal.

— S kom? — vikne čevljar.

— S Turčinom. Jaz sem tam nekoliko poznat in rad bi vam opravil ta posel. Mi bi vdarili z gore, Turčini z doline.

— Zločinec! Plane Ilija kvišku — vruga naj iztiramo — da dovedemo drugega vruga, da postanemo robovi poganom. Si li krščen?

— Slišiš, nesrečnež — postavi se Uskok pred fiškala in dvige pesti, — da ne čujem nikdar več sličnih peklenskih šal iz tvojih ust, sicer stisnem tvojo lobanjo med te-le dve pesti, da se ti možgani razprše. S Tur-

kmete: zarukance, smrkoline, farške riti, farške podrepnike. Na mariborskem shodu so dobili kmetje od liberalcev naslov: fanatizirani backi.

In ti ljudje vabijo kmete v svoj tabor, jih hočejo organizirati kot «neodvisne kmete» ter ž njihovo pomočjo priti do svojih sebičnih političnih ciljev.

Ali se bodo kmetje dali izrabljati od liberalcev? Nikdar!

Kmetje ven iz liberalnega tabora Narodne stranke in skupaj v Kmečko zvezo!
«Slov. G.»

Ljudski tabor na Blanci.

Misel slovenske kmečke zveze je nastopila pot pravega zmagoslavja po savski dolini; nobena sila ne ustavi več tega prodiranja. Po sijajnih shodih v Brežicah 17. svečana, v Sevnici 10. sušca in v Laškem Trgu 24. sušca t. l. vršil se je na belo nedeljo tabor na Blanci. Vreme se je v nedeljo jutro zjasnilo in trume kmetov so se valile od vseh strani na Blanco; Brežičani so došli z vozovi, videli smo Artičane, Zdolane, Videmčane, Sromljane, Zakočane, vseh skup okrog 80. Med udeleženci je bilo 9 županov, ljudstva se je zbralo okrog 800 oseb. Protikmečka zveza socialnih demokratov in liberalcev se je utaborila v krčmi blizu zborovališča, kjer je svojo jezo hladila s potoki vina.

Načelnika kmečke zveze Roškarja in kandidata dr. Benkoviča se je ob dohodu pozdravilo s strelji iz topičev in burnimi «živio»-klici. Nad 50 rediteljev, ki so pred zborovanjem sprejeli pismena navodila in rdeče trakove, je vzorno skrbelo za red. Par kričačev je moralo med bučnim smehom pod eskorto petorice rediteljev zapustiti zborovalni prostor; cel čas je vladal vzoren red.

Pod Radejevim kozolcem je odbor napravil okusen podij v zelenju. Zborovanje je otvoril, burno pozdravljen, načelnik kmečke zveze Roškar; podpredsednikom sta bila izvoljena velespoštovani župan blanški gosp. Robek in odbornik društva «Sava» posestnik Založnik, stara korenina, ki se je kljub boleznim udeležil zborovanja. Najpreje je govoril Roškar o gospodarskem programu kmečke zveze in je kot načelnik kmečke

činom! Ne poznaš li te nevere? Zgubi se mi izpred oči, brez sledu!

Fiškal pobledi, skomizne z ramami, a ne odgovori besedice.

— Ne — ne, sami jo udarimo, bračo, klikne kovač, vzdigne vrč in nadaljuje, sami kakor pošteni ljudje za svojo svobodo. Iz tega vrča pijemo vsi, kakor pravi bratje pred Bogom. Na naše zdravje, v našo srečo pomozite nam Bog!

— Pomozite nam Bog! odzovejo se vsi zborovalci in vsak potegne iz vrča krepak požirek. Hipoma priskoči eden k drugemu, hipoma se objamejo in poljubijo.

— Razidimo se bračo, reče Ilija, — pozno je že v noč in dan nas ne sme tukaj zasačiti. Lahko noč! in ko se pokaže po vaseh petelinovo pero . . .

— Znali bomo, — stisne mu kovač roko — da je petelin pozdravil zoro naše pravice, naše svobode!

— Dal Bog! Amen! zaključil Uskok ta pogovor. (Dalje prih.)

zveze ter kmet toplo priporočal kandidaturu dr. Benkoviča, češ, da ga kmečka zveza potrebuje i. t. d. Sledilo je burno odobravanje.

Kandidat dr. Benkovič je obširno razpravljal svoj program in zavzel svoje stališče napram vsem perečim vprašanjem in napram raznim strankam. Po enournem govoru je končal približno z besedami:

„Kmečka zveza me je postavila kandidatom; odklonil sem to častno ponudbo, ker mi ne dopuščajo osebne razmere, sprejeti to težko breme in ga nositi vrh svojih stanovskih bremen. Iskalo se je kandidakmeta za naš okraj; ni ga bilo, ki bi sprejel kandidaturu na programu kmečke zveze. Zopet se je obrnilo do mene in sprejel sem. Težak boj imam z nasprotniki; na osebna žaljenja in obrekovanja odgovarjati smatram pod svojo častjo, a boj hočem izvojevati z vso silo in vse sile žrtvovati, da kmečki zvezi pripomorem do zmage. Ako mi poverite zaupanje, deloval bom vedno v vaš prospah. Mlad sem, delo ljubim! V parlamentu ne bom stal v kotu, ne bom molčal, ampak stal bom vedno v prvih vrstah, na fronti in se bodem bojeval za vaše koristi!“ Burni «živio»-klici!

Nato poroča deželni poslanec dr. Jankovič o svojem delovanju v deželnem zboru, sploho položaju v deželnem zboru, o slov. kmetijski šoli, o kmetijski družbi i. t. d., priporoča kandidaturu dr. Benkoviča in pravi, «da bode stranka pazila na to, kako izvršuje strankin program, kako deluje; ljudstvo ga bode smelo odstaviti, če se ne bo pokoril volji stranke in ljudstva.» Viharno odobravanje! Klici: Živio dr. Benkovič! Živela kmečka zveza!

Župnik Jože Cerjak iz Rajhenburga navdušuje navzoče za kmečko zvezo in priporoča njenega kandidata.

Govori še navduševalno ekonom Cerjak, neki krščansko-socialni delavec iz Celja, nakar načelnik Roškar zaključil zborovanje ob pol sedmi uri zvečer.

Vspreh tabora je bil popoln; «narodna stranka» bo svoje glasove na Blanci, kjer je 606 volilcev, lahko preštela. Njen kandidat Roš je istočasno zboroval v Zabukovju v krčmi g. Božiča; a mnogo dosedanjih njegovih pristašev smo videli na taboru in so šli domov izpreobrnjeni — Savli, kakor neki župan iz brežiškega okraja, ki se je vračajoč rekel, da ga «narodna stranka» nikakor več ne bode premotila in da z vso občino prestopi v tabor kmečke zveze.

Na povratku so se udeleženci iz brežiškega okraja ustavili v gostilni g. župana Slovinc, kjer se je izreklo več navdušenih govorov in zdravic.

Že med zborovanjem na Blanci je prišel na podij, ki je bil določen le za predsedništvo in za govornike, nek gospod v rumenih glace-rokovicah, z zlatimi očali, lepo paličko, ki se je predstavil kot dr. Gosak iz Celja ter zahteval besedo. Ker pa je bilo že pred njim oglašanih 8 govornikov naše stranke (od katerih nista dva vsled pozne ure prišla do besede), zato se tudi gosp. dr. Gosaku ni mogla dati beseda. Svetovalo se mu je, naj tudi on skliče tak shod, pa to mu ni bilo nič kaj všeč. (Verujemo!)

Vrhunec predrznosti si je dovolil ta gospod Gosak s tem, da je po zborovanju kar na svojo roko hotel nadaljevati shod. Stopil je na stol, a v tem trenutku je bil že na tleh, kajti razburjeno ljudstvo je skočilo

čez barijero in kričalo: «z gosjakom v vodo! Kaj nam bo on pravil s svojimi rumenimi rokavicami?» Dr. Gosak je uvidel, da za njegovo kožo ne bo dobro; zato je začel prositi milosti. Dr. Benkovič in orožniki so toliko uplivali na ljudstvo, da se ni dr. Gosak neprostovoljno kopal v mimotekočem potoku. Kar naenkrat pa pravi dr. Gosak, da skliče volilni shod. Šele ko so ga orožniki poučili, da za volilni shod pod milim nebom treba oblastvenega dovoljenja (ta koncipist dr. Gosak ne pozna zborovalnega zakona!) in ko je ljudstvo preko orožnikov udrlo na podij od zadaj in je dr. Gosak prišel v zelo nevaren položaj, vzeli so ga trije orožniki v sredo in ga spremili do voza, s katerim je urno izginil proti Sevnici.

Med zborovanjem se je cel čas na bližnjem griču streljalo iz topičev. Ko so odhajali Roškar, Benkovič in dr. Jankovič, jih je ljudstvo viharno pozdravljalo. Utis tabora je bil velikanski.

Dopisi.

Z Bizeljskega. [Konec.] Roš je za naše burne čase nekoliko prekomoden gospod, premalo gibčen. Pravijo, da je veleposestnik in graščak; mi pa ne maramo graščaka za poslanca, mi hočemo moža, ki bo zagovarjal malega kmeta. Veleposestnikom se itak ne godi slabo; ti nimajo smisla za koristi malega kmeta. Ravno Rošu se očita, da so prave pare mali kmetje, ki so vpreženi v njegov voz, kateri so od njega odvisni. Graščaki so bili že od nekdanj naših najhujši zatiralci! Ali je Roš zmožen, da nam Bizeljancem doseže, česar želimo, da nam pridobi železnico po sotelski dolini, da nam pridobi brzojavno postajo, da izposluje večje varstvo dobrega imena bizeljskega vina? (Danes se večkrat najslabša brozga prodaja pod imenom naše dobre kapljice; pod imenom «bizeljanec» se sme le pristni «bizeljanec» prodajati!). Ali nam bo Roš uravnal Sotlo? Saj je že več let v deželnem zboru, pa še do danes o tem ni besedice črhnil! Bizeljanci! Na noge! Pristopajmo h kmečki zvezi, ki hoče malega kmeta rešiti! Ne volimo graščaka! Volimo mladega, čilega, gibčnega poslanca, ki je tekom poldruega leta pokazal več politične zmožnosti, kot Roš celo svoje življenje!

Še nekaj! Nova «narodna stranka», v katere voz vas hočejo vpreči, kriči po shodih in v svojem glasilu, kot bi bilo celo Spodnje Štajersko v njenem taboru. «Mnogo kokodajskanja, malo jajc!» pravi prisloviea. Tudi nam setako zdi; kot kaže, «narodna stranka», skuša kvečjemu en mandat odvzeti kmečki zvezi. Kaj pa bo ta edini poslanec dosegel? Vlada računa le z desetnicami, stoticami, ne pa z enojkami. Ta edini «narodnjak», kate-rega hočejo spraviti v drž. zbor, se bo kar izgubil med drugimi; zaslonbe ne bo imel, saj svojega nasprotnika nikdo rad ne gleda. Bizeljanci! Bodimo enkrat možje! Ne dajmo se zopet zasmehovati po prihodnjih volitvah! Stopimo enkrat na stran, kjer bo večina, kjer bo zmaga, na stran kmečke zveze. Glejmo, da vendar enkrat dobimo svojega poslanca! Stara korenina.

Z Bizeljskega. Naš kraj se šteje med najlepše v brežiškem sodnijskem okraju. Pretežno največji del naše okolice je zavarovan od treh strani — na vzhodu in zapadu

po srednjem gričevju, — na severu celo po precej visokem gorskem slemenu. Mrzlim vetrovom nismo nikjer naravnost izpostavljeni. Ni torej čudo, da uspeva ob gričih in holmih in ob južnih obronkih severne, naravne skalnate meje ona čudna dobra božja kapljica, ki je znana širom sveta pod domačim imenom «bizeljčan». Vinska trta se je pač od nekdanj gojila po našem kraju. Do leta 1880 se je izvažalo na leto iz bizeljske občine vina za pol milijona goldinarjev in to je kaj izdalo.

Prišel je pa strašen polom, prava šiba božja nad nas. Trtna uš se je razplemenila po naših vinogradih, tekem par kratkih let so bile opustošene, poprej lepo obrastle, vinorodne parcele. Oral uničenega vinograda kupiti si mogel za 20 goldinarjev. Vina je zmanjkalo, prenehal je tudi promet, v občini ni prišel na leto za vino niti predrt groš.

Posledice so bile pa uprav grozne. Poprej veseli, zdravi obrazi, polni življenja, so oveneli; klavrno je hodil naš rojak po opustošenih brdih, večinoma ne verujoč v strašno nesrečo, ampak resno misleč, da je vlada nalašč naročila uničiti vinograde, ki bi bili samoobsebi zopet ozdraveli. Beda je rastla od dne do dne, tam doli v brežiškem gradu pa je pel boben svojo strašno pesem od tedna do tedna.

Danes mala kočarija, jutri velika domačija prišli ste na javni dražbi v tuje roke. Nikdar ni bilo, da bi bilo že kedaj povprečno na leto toliko bizeljskih domačij prodanih po eksekuciji, kakor med letom 1880 do 1895. V tej hudi dobi priskočili ste država in dežela nam obupanim Bizeljancem na pomoč. Vsi poslanci, seveda tisti, ki jih nismo mi volili, kajti mi volimo le take, ki nikdar ne zmagajo — postavili so se kakor en mož za nas in izposlovali so nam v državnem in deželnem zboru tako imenovana pomožna posojila. Eden naših najožjih rojakov, prerano umrli deželno-vinorejski komisar Ivan Balon, je uplival s svojo izdatno in veljavno besedo pri razdeljevanju pomožnih posojil. Strokovno visoko naobraženi mož pokazal je pa tudi praktično pri vsaki priliki ne le vsakemu domačinu, ampak tudi vsakemu tujcu, bodisi revnemu, bodisi bogatemu, kako je početi, da se trta zopet ukorenini, da postanejo posušeni vinogradi zopet zeleni in plodonosni.

Da se je pri nas obrnila stvar na bolje, da uspeva zopet vinska loza, da se je vrnilo blagostanje v okolico, zahvaliti se moramo razven pomožnim posojilom večinoma možu, kateremu bi morali mi Bizeljanci postaviti nagrobni spomenik ne iz marmorja, ampak iz čistega zlata.

Ne sklepamo napačno in težko nam bo kdo oporekal, če trdimo, da ne bi poznali današnje volilne borbe za državnozborni mandat v tako ostudnih mejah, ko bi nam bil pokojni Ivan ostal pri življenju.

Priznati moramo, da so se gospodarske razmere med nami res izboljšale; naš domačin stopa zopet samozavestno v svet, nikakor se pa ne da trditi, da imamo vsega v obilici, da ne potrebujemo ničesar več.

V sledečih črticah naj bo začrtano, česar potrebujemo Bizeljanci, da se vzdržimo v gospodžrskem oziru na površju, da si stalno zasiguramo svojo bodočnost. Dalje prih.

Somišljeniki volilci!

Pazite na volilne imenike! Kdor ni vpisan ne sme voliti. Vlagajte reklamacije! Za vsako osebo treba posebej reklamacijo vložiti, sicer roma v koš. Ako se volilca, ki ni vpisan, reklamira v imenik, treba priložiti dokazila njegove volilne pravice, sicer reklamacija roma v koš. Glejte, da noben somišljenik ne pride ob svojo volilno pravico. Kjer treba, pokličite uredništvo «P. S.» na pomoč.

Novičar.

Še enkrat svetost „frankfurtarice“. Najvišje sodišče je razveljavilo razsodbo okrožne sodnije v Celju, s katero je bil Severin Koprivc iz Artič obsojen na 2 meseca radi tega, ker je o priliki otvoritve novega mosta v Brežicah raztrgal (po njegovi trditvi nehote) neko zastavo frankfurtarico, ki je visela na cesti, tako, da se je skoro tal dotikala. Nova razprava se v kratkem vrši, o izidu bomo poročali. Tedaj najvišje sodišče «frankfurtarice» vendar ne smatra tako svete, kot nekateri vsenemški sodniki na Spodnjem Štajerskem.

Deseto laž o dr. Benkoviču trosijo socialisti po Trbovljah, češ, da je pisal tajniku te stranke, naj pridejo na njegov shod v Trbovljah dne 24. sušca 1907. To je popolnoma iz trte izvita laž; dr. Benkovič ni nikomur kaj takega pisal! On se tudi nikdar ni potegoval za milost socialistov, katere ne potrebuje!

Volilcev za državni zbor je v brežiškem sodnem okraju 3635 (v mestu Brežice le 215), v sevniškem sodnem okraju 2039 (v Sevnici sami 444). V Trbovljah je volilcev nekaj nad 2500, v ostalem laškem sodnem okraju približno ravnolotno 2500; število volilcev v celem volilnem okraju znaša tedaj okrog 10.000.

Volilni shod v Dobovi, v krčmi g. Cvetkota se je vršil na belo nedeljo dopoldne ob 8. uri ob udeležbi 200 oseb. Sklicatelj je naznanil, da načelnik kmečke zveze Roškar ni mogel priti vsled povodnji zadržan, kar je shod z obžalovanjem na znanje vzel. Predsednikom shoda se je volil g. župan Ogorevc iz Rigonc, podpredsednikom pa g. Zupančič z Malega Obreža. Dr. Benkovič je v dveurnem govoru razpravljal o kmečki zvezi, o kmečkem programu, o volitvah v državni zbor, o narodni stranki, o socialno-demokraški stranki, o protikmečki zvezi teh dveh strank, o lokalnih dobovskih zadevah itd. Predstavil se je končno kot državnozborni kandidat kmečke zveze, kar se je z živio klici vzelo na znanje. Navzoči pristaši «narodne stranke» niso motili zborovanja izvzemši par medklicov. Volilni shod je imel popoln uspeh.

Volilni shodi kmečke zveze se vrše dne 14. t. m. dop. ob 8. uri na Zdolah pri g. Šoba, pop. ob 3. uri v Sromljah v gostilni g. župana Petana (govorita podnačelnik kmečke zveze Franc Mlakar iz Hošnice pri Sl. Bistrici in kandidat dr. Benkovič); isti dan je shod kmečke zveze v Artičah. 21. t. m. se vršita volilna shoda v Dolu pri

Hrastniku in v Trbovljah, dne 28. t. m. sta zopet dva volilna shoda v brežiškem okraju, v maju pa volilni shodi na Loki, v Šmarjeti, v Jurklostru in na Razboru.

Baron Moscon želi torej tudi biti poslanec v volilni skupini Brežice-Sevnica-Laško. Dne 7. aprila je sklical ex- poslanec štajerskih veleposestnikov volilni shod v gostilni g. Mihaela Janežiča, veleposestnika v Župelevcih. Na shod je prišlo približno 80 do 100 mož iz najbližje okolice. Prva težkoča se je pokazala pri izvolitvi predsednika. Kolikor je bilo veljavnih Bizeljancev navzočih, odklonil je vsaki najodločneje to čast. Naposled je prevzel g. Vincenc Zorčič, krčmar iz Kapel, predsedniško mesto in gospod baron je zamogel razvijati svoj program. Govoril je s vsem, o ljudskih šolah, o železnici, o davkih, o delavcih, vse to pa v tako spakedrani slovenščini, da ga niso kmetje res razumeli. Koncem svojega govora povdarjal je še, da bode za slučaj izvolitve Slovincem vedno tako naklonjen ostal, kakor do zdaj. Torej prijatelj Slovincem ostane visokorodni gospod baron. Kdo se nebi smejal? Zapomnili smo si prav dobro kako je gospod baron glasoval v državnem zboru, ko je bilo vprašanje o celjski slovenski gimnaziji na dnevnem redu.

Gospod baron se je pokazal odločnega nasprotnika slovenskemu narodu, češ, kaj bi bilo treba izobrazbe slovenski mladini, slovenski fantje niso itak stvarjeni za božjo bodočnost, ampak za navadne pastirje.

In danes hoče biti gospod baron zastopnik onega ljudstva, ki ga je celo svoje življenje zatiral.

Hladno so poslušali kmetje baronov govor, slišati ni bilo niti ene pritrjevalne besede. K besedi se je oglasil edini gosp. Jože Balon iz Starevasi na Bizeljskem, ki pa ni niti z eno besedico priporočal kandidate baronove, ampak samo v obče željo izrazil, naj ostane naš poslanec, naj si že bo izvoljen iz te ali druge stranke, v najožji zvezi s svojimi volilci.

O Rošu piše „Rdeči Prapor“, glasilo socialnih demokratov: Iz Savinske doline. (Roš kot deželni poslanec.) Čital sem v raznih časopisih kot nekdanji volilec zgoraj omenjenega gospoda, da kandiduje tudi za državni zbor. Prijel sem se za glavo, ker ta gospod ne izvršuje svojega programa v deželnem zboru, kako naj potem stori to še v državnem zboru. Pred tremi leti je v spremstvu dveh odvetnikov nas obiskal in sicer na Polzeli, na Vranskem, pri sv. Frančišku itd., od tega časa pa, kar so minule volitve, pa ga nismo ne videli in ne slišali. Nova liberalna stranka, ki nas je obiskala pred kratkim s svojim govornikom, je naglašala, da naj volimo samo može, ki bodo opravljali svojo dolžnost, torej ne ljudi, ki nas poznajo samo med volitvami. Iz zgoraj navedenega pa bode vsak posnel, da je tudi gosp. Roš eden zastopnik tiste vrste, ki pozna volilce samo ob času volitve. Vas ni obiskoval in poročal o svojem delovanju in je molčal ves čas v deželnem zboru; sedanje obljube, s katerimi nam zopet pride, so samo hinavščina. Radi tega vprašam, delavci, obrtniki in kmetje brežiškega, sevniškega in laškega sodnega okraja, zakaj boste volili? Zato da bi se vaše stanje izboljšalo, da bi zastopal vaš zastopnik vaše interese, da bi vas poznal ne samo ob volitvah, temveč tudi vam prišel poročat o delovanju izven

volilne dobe. Ako hočete, da se to vresniči, potem pokažite gosp. Rošu vrata.

Roš na Vidmu ob Savi. Dne 25. m. m. je bil pod predsedstvom gosp. Župevca iz Vidma volilni shod, katerega se je udeležilo nad 80 volilcev iz Rajhenburga Dola, Brežic. Mi smo se udeležili radi radovednosti. Gospod Roš se je predstavil kot kandidat s svojim programom približno tako le: Jaz sem kandidat za državni zbor, kot tak vam lahko povem svoj program v treh besedah; jaz sem katoličan, Slovenec in kmet; kot kmet vem, da vam manjka delavcev, ker bežijo v tuje tovarne in rudokope, torej se vam slabo godi, treba bode zavarovanja, da ostanejo delavci doma (kakšnega, tega menda sam ne ve); kot katoličan bodem varoval vero, če bo treba, kot Slovenec pa bom varoval slovenskega kmeta s tem, da se prepove uvoz živine iz sosednjih držav, kakor druge produkte. S tem je končal vso svojo modrost. Za njim pa je skušal Rošovo blamažo oblažiti Spindler kar se mu pa ni posrečilo.

Gospod Roš, slabo kaže za Vas, če že Vaši prijatelji — socialisti tako o Vas pišejo.

Javno vprašanje na deželnega poslanca in kandidata Roša! Ali je res, da Vi kot poslanec slovenskega ljudstva, ki imate v prvi vrsti dolžnost čuvati in braniti pravice slovenskega naroda in jezika, v svoji občini uradujete nemško? Pričakujemo jasnega odgovora in bomo dalje govorili.

V Sevnici ima trgovino «Alojz Matzun» iz Ptuja. Dobili smo poročilo, da je prejel ta gospod podporo od «Südmarke», gotovo pod primernimi pogoji! Slovenci brez izjeme stanu in mišljenja, pazite in storite svojo narodno dolžnost.

Nikdar ne pozabite, da je Linhart govoril na zaupnih štajercijanskih shodih nemško navzočim nemškimi meščanom, da so se nemški meščani in uradniki izrekli, za podpiranje ptujskega «Štajerca». Ptujski Štajerc je torej list nemških meščanov in ne kmetov. Kmetje, rojaki! Koliko dobrot pa so vam že skazali nemški meščanje in uradniki? Nič! Torej tudi s ptujskim «Štajercem» za vas ne nameravajo nič dobrega. Mi vam dajemo to v pomislek in razsodbo. Ne hujskanje, ampak okrita ljubezen in poštenost nas vodi, da vam kažemo, kaki zapeljivci vas obdajajo!

V ptujskem „Štajercu“ vabi Linhart milo in ginljivo, naj pristaši pristopijo k tiskovnemu društvu in zato plačajo vsaj delež v znesku 10 kron. Vsak član tega društva ima posoditi društvu 10 kron, ki se vrnejo in obrestujejo pravi dobesedno, samo pozabi povedati, kdaj se vrnejo in s čim obrestujejo. To pa povemo lahko mi. Vrnejo se ob «nikolovem», obrestujejo pa se z obljubami, lažmi, obrekovanji in sleparijami ptujskega «Štajerca».

Volitev v slovenjebistriški okr. zastop. V skupini kmečkih občin so bili izvoljeni s 54 glasovi sledeči možje: Hojnik Jože (Zg. Poljskava), Hrastnik Karol (Sp. Poljskava), Mlakar Franc (Hošnica), Vehovar Franc (Videž), Pernat Blaž (Ritoznoj), odvetnik dr. Lemež (Sl. Bistrica), župnik M. Medved (Laporje) in Peter Novak (Sl. Bistrica). Nemški kandidati so dobili po največ 22 glasov. Slovenci so napredovali za 4 glase. — V skupini najbolj obdačenih industrijalcev in trgovcev so bili voljeni Nemci

Stieger, Versolatti, Grund, dr. Baumann, Sima, Hartner, Steinklauber, Kandolin. V skupini mest in trgov so bili izvoljeni Nemci Strassgüttel, Petzolt, dr. Wiethaler, pl. Helmer, pl. Kühnwestburg, Katz, Grill. Eden zastopnik je Slovenec. Ker so zmagali Nemci tudi v veleposestvu, imajo v zastopu veliko večino (23 : 9).

Glavni porotniki za prihodnje porotno zasedanje c. kr. okrožnega sodišča v Celju so sledeči gg.: Pavel Strasser iz Doberne, Emanuel Peiha iz Loke pri Žusmu, Florijan Gajšek, župan, doma istotam, Pučnik Jože iz Konjic, Stipčič Jože iz Št. Jerneja, Bastjančič Karl iz Sl. Gradca, Pötscher Ivan iz Vojnika, Martin Frece iz Stare vasi, Rudolf Costa-Kuhn iz Celja, Jož. Lenko iz Št. Petra v S. d., Franc Strafella iz Konjic, Ivan Čas iz Straž, Avg. Stonjšek iz Slatine. Franc Verdnik iz Št. Lovrenca pri Prož., Albert Verdnik iz Sv. Miklavža pri Sl. G., Egid Zöllner iz Celja, Jakob Videvsek iz Ostrožnega, Anton Cvetko iz Podčetrka, Ferdinand Staudinger iz Celja, Franc Matheis in Hen. Höfler iz Brežic, Jakob Vrečko iz Boletine, A. Altziebler iz Celja, Ivan Kac iz Šmartna pri Sl. Gradcu, Franc Sivec iz Sl. Gr., Iv. Strgar iz Zakota, Ad. Gabrič iz Brežic, Rih. Diermayr iz Št. Lenarta nad Lašk. trg., And. Frece iz Zg. Sušice, V. Hauke iz Šoštanja, Ivan Rak iz Velenje, Alojz Šribar iz Dober-teše vasi, Fr. Oset iz Vranskega, Jože Samec iz Arclina. Namestni porotniki so gg.: Michael Zagode iz Ostrožnega, Jurij Strauss, Fr. Rischner, dr. Edv. Golitsch, Fr. Peharc. Jože Veršak, Iv. Jossech, Anton Čonč, Fr. Herzmann vsi iz Celja.

Učiteljske plače na Štajerskem. Združeni finančni in naučni odsek štajerskega deželnega zbora je stavil sledeči predlog glede na uredbo učiteljskih plač: I. Na šolah tretjega plačilnega razreda se učiteljstvu, ki ima začetno plačo 1000 K, kolikor časa vleče to plačo, dovoli izredna doklada od 200 K, ki se ne vračuna v pokojnino in odpade, kakor hitro doseže učitelj ali učiteljica prvo redno službeno doklado. II. Definitivnemu učiteljstvu se dovoli draginska doklada, katera se ne vračuna v pokojnino, po sledečih načelih: 1. Pravico do take draginske doklade ima dotično definitivno učiteljstvo, všteti učiteljice, ki v tretjem plačilnem razredu nimajo več plače kot 1800 K, oziroma pri učiteljicah 1600 K, v drugem plačilnem razredu ne več kot 2000 K, oziroma 1800 K, v prvem ne več kot 2200 K, oziroma 1800 K, v mestu Gradcu ne več kot 2500 K, oziroma 2300 K. V to plačo, ki velja za merilo, se ne sme všteti funkcijske doklade šolskega vodje, naturalnega stanovanja ali pa stanovanjske doklade. 2. Pod pogoji točke 1. dobi definitivno učiteljstvo sledeče doklade v kronah: Mesto Gradec; Oženjeni učitelji 180, neoženjeni 150, učiteljice 120. I. krajevni razred: Oženjeni učitelji 150, neoženjeni 130, učiteljice 100. II. krajevni razred: Oženjeni učitelji 130, neoženjeni 110, učiteljice 80. III. krajevni razred: Oženjeni učitelji 110, neoženjeni 90, učiteljice 60. — III. Dežel-nemu odboru se dovoli krekid 40.000 K, da se uvrste nekatere šole iz tretjega plačilnega razreda v drugi razred.

„Radi nemške zastave obsojen“. Prejeli smo naslednji uradni pripis: Praes 1107 17/7. Po dovršenih poizvedbah vgotovi se, da v številki 3 tiskovine «Posavska Straža» z dne 3. januarja 1907 objavljena trditev:

Sodnik c. kr. okrajne sodnije v Brežicah rekel bi bil nasproti obdolžencu Saverinu Koprivc besede «Vi ste tisti Koprivc, ki je razžalil našo zastavo, našo svetost» ni resnična. Predsedništvo c. kr. okrožne sodnije Celje dne 7. aprila 1907.

§ 15. zakona v varstvo zborovanja! Kdor namenoma sam ali v zvezi z drugimi volilni shod, sklican v svrhu poslušanja kandidatov, v svrhu pogovora o volitvah ali v svrhu poročanja poslancev, ali shod po društvenem ali zborovalnem zakonu, pravilno sklican v svrhu razpravljanja javnih zadev prepreči ali izkuša preprečiti s tem, da zabranjuje pristop opravičenim osebam, da se neopravičeno (proti prepovedi) vsiljuje na shod, da odriva navzoče ali reditelje, ali da se s silo ustavlja ustnim ukazom, ki se tičejo zborovanja, kaznuje se radi prestopka z zaporom od enega tedna do treh mesecev. Pod obteževalnimi okolnostmi, posebno podpihovanje in soudeležence preprečenja se kaznuje s strogim zaporom do 6. mesecev (strogi zapor se ne da v denarno globo premeniti!).

§ 16. Kdor se vedoma neopravičeno udeleži ali kljub pozivu rediteljev ne zapusti zborovanja, ki je sklicano za volilce ali za določeno skupino volilcev (n. pr. pristašev ene stranke), za člane društva ali za povabljenca, kaznuje se v denarju s 10 do 200 K.

§ 12. istega zakona. Kdor nalašč z namenom, koga odvrniti od kandidature ali prisiliti k odstopu od kandidature, zoper tako osebo nasilno postopa ali ji prizadene ali grozi s poškodovanjem na telesu, prostosti, časti ali premoženju ali dohodkih, kaznuje se radi pregreška z zaporom ali strogim zaporom od enega do šestih mesecev.

Pozor, somišljeniki!

Brežičani — Slovenci! G. M. Krieger, steklar in pleskar v Krškem se priporoča p. n. slav. občinstvu za vsa v njegovo stroko spadajoča dela. V Brežicah ga pozna že marsikateri in pride v Brežice brezplačno v slučaju, da ga kdo rabi.

Volilni shod

== brežiških Slovencev ==

se vrši

v soboto dne 13. aprila ob 8. uri zvečer v Narodnem domu

(mala dvorana).

Dnevni red: sestava reklamacij za volilni imenik in razgovor o volitvah v mestni skupini.

Volilci! Pridite mnogobrojno! Volilni imenik je sestavita brežiška občina na infamen način; pridite, da ne izgubite svoje volilne pravice! Prinesite s sabo dokumente (krstni list, domovinski list, delavsko knjižico, vojaško knjižico, potrdilo gospodarja), da že od 19. februarja 1906 naprej bivate tukaj itd.

Sklicatelji.

Po svetu.

Novi milijoni. «Budapesti Hirlap» je zvedel z Dunaja, da pripravljajo v vojnem ministrstvu nov vojni zakon, ki bo osnovan na dveletni vojaški službi, zaradi česar bo treba 35.000 mož več na leto in večji strošek 120 milijonov kron. Ogrska privoli v to samo pod pogojem novih narodnih koncesij. Toraj se obetajo zopet novi milijoni — davkov za kanone! Srečna Avstrija!

Najsrečnejša občina ne samo v Evropi ampak tudi na celem svetu je gotovo malo mestece na Nemškem z imenom Kligenberg. Tam ne poznajo občinskih davkov prav nič, ampak dobi še vsak občan iz mestne blagajne po 360 kron na leto. Toliike dohodke ima mestece iz velikanskih plasti lončene ilovice, ki je mestna last in ki prinaša na leto tako velik dobiček. Kakor pravijo, bodo te plasti neizčrpljene še dolgo vrst let, tako, da bodo še dolgo izplačevali občanom na leto onih 360 kron, za katere smo srečnim meščanom Klingenberg prav lahko nevošljivi.

Čudeži združništva. V neki nemški pokrajini v Šlezvig-Holštanju obstoji mala občina, ki sestoji iz petero sel, ki štejejo skupno 1422 prebivalcev. Občinarji so se združili ter ustanovili najpoprej bralno društvo za izobraževanje svojih članov. Potem so ustanovili posojilnico, ki ima sedaj 1.200.000 kron prometa na leto. Pozneje so ustanovili še najraznovrstnejše druge zadruge, tako da imajo sedaj: gozdarsko zadruko za pospeševanje gozdarstva in boljše prodajo gozdnih proizvodov, potrošno zadruko, po kateri so lansko leto nakupili za 47.000 kron poljskih in delavskih strojev in orodja; nadalje imajo zadruko za umno rejo prašičev. K temu imajo potem še tri združne mline, tri združne mlekarne, zadruko za pospeševanje konjerejstva, čebelarstvo in zadruko za gojenje koza. Slednjič so si ustanovili še zadruko za umno perutninarstvo ter si nabavili skupni telefon. Glejte, kaj napravi združni duh! In pri nas Slovencih? Ne bi li bilo mogoče ravno isto? Hajd torej na noge in pogumno v združenje.

Poljedelski svet se je zbral na Dunaju dne 25. februarja, da se posvetuje o važnih vprašanih kmetijstva, gozdarstva in rudarstva. Poljedelski minister grof Auersperg je v daljšem govoru razvijal program poljedelskega sveta med živahnim odobravanjem navzočih članov. S številkami je dokazoval neresnico, da bi v Avstriji primanjkovalo klavne živine. Že nekaj tednov pada cena živine, meso pa ni nič ceneje. Zastopnik rudarstva je ostro odgovarjal ministru, češ, da se briga le za kmetijstvo in zanemarja rudarstvo. Zopet se je pokazalo, da ni bilo umestno, da se je rudarstvo izročilo poljedelskemu svetu. Rudarstvo naj se loči od poljedelstva ter priklopi industrijskemu svetu. Obširen je bil tudi razgovor o kmetijstvu Dalmacije. Izvoljen je bil odsek sedmih članov, ki se bode bavil z Dalmacijo posebe. V tem odseku je tudi gospod Povše, ki je na željo Dalmatincev prevzel poročilo.

Kaj dajemo mi državi in kaj država nam. Koroško plačuje davkov blizu 11 milijonov, država ji vrača 5 milijonov. Torej plačuje Koroško državi nad 5 in pol milijona. Kranjsko plačuje davkov 18 milijonov, država

ji daje le pet milijonov, torej plačuje Kranjsko državi nad 12 in pol milijonov. Primorsko plačuje državi blizu 67 milijonov, država vrača Primorskem 11 milijonov, torej plačuje Primorsko državi 56 milijonov. Štajersko plačuje davkov 46 milijonov, država vrača deželi 14 milijonov, torej plačuje Štajersko državi 32 milijonov. Slovenske dežele plačujejo državi 142 milijonov K, od države pa dobivajo 34 milijonov, torej plačujejo državi skupaj 108 milijonov kron.

Krške novice.

Koncert tuk. «Sokola» se vrši, kakor že znano, v nedeljo, dne 14. aprila t. l. v čitalniški dvorani. Spored: 1. Igra: «Ponesrečena glavna skušnja». 2. P. H. Sattner: «Opomin k petju», poje mešan zbor. 3. A. Sochor: «Nočna rosa», poje moški zbor. 4. «Vprašaj, čemu, da sem Slovenka?», (češki napev), poje mešan zbor. 5. F. S. Vilhar: «Ah, zakaj si se mi vdala?» samospev za tenor-solo s sprem. glasovirja, poje br. Ocvirk. 6. J. Laharnar: «Mladosti ni», poje mešan zbor. 7. F. S. Vilhar: «Mornar», samospev za bariton-solo s sprem. glasovirja, poje br. Humek. 8. Dr. A. Schwab: «Vasovalec», poje mešan zbor. 9. P. H. Sattner: «Za dom med bojni grom», poje moški zbor. 10. Prosta zabava in ples. — Godba na glasovir. — Začetek ob pol 8. uri zvečer. Vstopnina za osebo 1 K. Odbor.

Pedagoško društvo je imelo v četrtek, dne 11. t. m. zborovanje, katerega se je vdeležilo v kljub slabemu vremenu 40 učiteljc in učiteljev, mej njimi lepo število iz sosedne Štajerske. Predsednik, strokovni učitelj g. Humek, pozdravi s pristrčnimi besedami došle kolegije in kolege ter opiše na kratko skioptikon, to najnovejše učilo. Za njim je govoril c. kr. okr. šolski nadzornik g. Stiasny o pomenu predavanj, ki jih prireja učiteljstvo v zvezi z rodb. večeri in sestanki, poda spored predavanj, ki so se že, in katera se bodo še vršila ter vzpodbuja na vztrajno delo, ker le z delom in poukom si bomo pridobili zaupanje prebivalstva. Kncem je predaval strokovni učitelj g. Humek o početku in razvoju stavbinskih slogov, pojasnjeva svoje predavanje s 50 skioptičnimi slikami. Vsi govori so bili pohvalno sprejeti.

Književnost.

„Spolne bolezni“. Ljudstvu v pouk in svarilo napisal dr. I. Demšar, izdal g. L. Schwentner v Ljubljani. Cena 40 vin., po pošti 45 vin. — Priporočamo najtopleje to poljudno pisano knjižico!

Letni in živinski sejmi.

Meseca mal. travna t. l. vršili se bodo v polit. okraju Brežice letni in živinski sejmi sledeče dni:

Dne	2. m. trav.	v Podčetrtku	sod. o. Kozje
„	6.	„ v Dobjem	„ „ „
„	10.	„ v Koprivnici	„ „ „
„	17.	„ v Kapelah	„ „ Brežice
„	17.	„ v Sevnici	„ „ Sevnica
„	24.	„ v Zdolah	„ „ Brežice
„	25.	„ v Dobovi	„ „ „
„	26.	„ v Kozjem	„ „ Kozje.
„	28.	„ v Pišecah	„ „ Brežice

Srečke

avstrijskega, ogrskega in laškega rdečega križa

kakor tudi druge postavno dovoljene srečke, se prodajajo na odplačevanje v mesečnih obrokih. Zastopnik:

Niko Jerbič, Krško (tiskarna).

Proda se

veliko posestvo z gostilno v Leskovci na Štajerskem.

Cena 20.000 kron.

Proda se tudi na ta način, da se isto plača v 25 letih s 5%.

Natančnejša pojasnila daje prodajalec

Ivan Golob v Leskovci
(pošta Rajhenburg).

Razglas.

Prihodnji pondeljek 15. aprila ob 9. uri bo v Leskovcu pri Krškem oddano popraviljanje podružnice sv. Ane v Leskovcu in sicer

pokrivanje zvonika, nekaj mizar-skega dela in belenje cerkve od zunaj.

Schweiger,
župnik.

Dvovprežen

1-2

teški voz

dobro ohranjen ima za prodati

Ig. Poljanšek v Brežicah.

V najem ali na račun se da na novo sezidana enonadstropna

hiša

z gostilno in prodajalno

tik novega mosta

pri Brežicah na „Griču“.

Poslopje stoji ob velikem smrekovem gozdu, kjer so lepa sprehajališča. Veliko in krasnih stanovanj za letoviščarje. Zelo lep razgled na Posavje in planine. Dobra pitna voda, mrzle in termalne kopeli. Prijetni izleti v okolico.

Vsa nadaljna pojasnila daje

Posojilnica v Brežicah.

Luteranci — odpadniki od katoliške cerkve v Brežicah so gg.: dr. Josip Oswatitsch, c. kr. sodni adjunkt, Rihard Kniewasser, urar in Emanuel Martini, c. kr. nad-geometer. Ti so pred par leti odpadli od katoliške cerkve iz sovraštva do pode-dovane vere. Sledilo bi jim še več bre-žiških nemškutarjev á la Matheis (ki svoje hčere luteranom v zakon daje), Schnider-schitsch in drugi, a jim je še ljubši slovenski kruhek, nego luteranska — nemška vera.

Za Brežice se iščejo obrtniki: kolar, urar, kovač. Pričakovati imajo dober za-služek. Prosimo za ponatis!

Ceniki brezplačno!

Največja zaloga koles, šivalnih in pisalnih strojev naboljše kakovosti.

Ivan Jax in sin
Ljubljana, Dunajska cesta št. 17.

Svarilo!

Prosimo spoštovana gospodinja, ne zahtevajte pri trgovcu kar na kratko Zavitek ali Zaboječek „Ciko-rije“, temveč določeno Znamko:

➔ Franck

da imate zagotovilo za vedno jednako in najboljšo kakovost. — Pazite pri tem na te varstvene znamke in podpis, kajti našo zamotanje se v enakih barvah, papirju in z podobnim natisom ponareja.

Varstvena znamka.
D. X 4457 Ja. 02 I.

Varstvena znamka.

Varstvena znamka.

Henrik Franck sinovi

I. F. F. L.

Občinska hranilnica v Krškem

➔ Edina slovenska hranilnica v Posavju. ➔

Urađuje ob delavnikih od 8. do 12. ure dopoldne in od 2. do 4. ure popoldne; ob nedeljah pa od 8. do 12. ure dop. Obresti se k glavnici polletno pripisujejo in dobe vlagatelji letno 4.04%.

Posojuje se proti vknjižbi po 5% proti poljubnemu vračilu, na osebni kredit pa po 6% brez drugih stroškov.

Za varnost hranilnih vlog jamči: občina Krško, posebni poroštveni sklad in rezervni sklad in vse imetje hranilnice same.

Hranilne vloge imajo sirotinsko varnost.

Zavod stoji pod vladnim nadzorstvom.

6

Slav. občinstvu naznanjam, da sem odprl

zalogo trpežnih, doma izdelanih čevljev

moških, ženskih in otročjih od najmoderneje do navadne oblike, iz najfinejšega kakor tudi trpežnega usnja. — Priporočam se tudi za naročila po meri (po sedajšnjih visokih cenah usnja) zelo zmernih cenah iz različnega usnja in različne fazone.

A. OMERZU

čevljar v Krškem št. 103.

7—7

Herman Klabučar

klepar in krovec s škli in eternitom

☞ v Krškem. ☞

Priporočam se slavnemu občinstvu, da prevzamem vsa v mojo stroko spadajoča dela. Obenem se usojam naznaniti, da popravljam tudi mehanične stvari, kakor bicikelne, šivalne stroje, hišne brzojave in telefone i. t. d.

8

Stavbinska zadruga

➔ „Lastni Dom“ ➔

vpisana zadruga z omejeno zavezo

===== v Brežicah =====

kupuje svojim članom hiše, zida svojim članom hiše, posojuje svojim članom denar na menjice in zemljišča, eskomptira (prevzema v takojšnje izplačilo) terjatve svojih članov-obrtnikov.

Izposojeni denar se obrestuje s 5½% do 6% in se vrača proti ½% do 2% amortizaciji.

Deln. družba združenih pivovarn Žalec in Laški trg v Ljubljani

priporoča svoje

izborna pivo v sodcih in steklenicah.

➔ Zastopnik pivovarne v Brežicah je g. Alojzij Schweiger. ➔

➔ Zahtevajte povsod „Posavsko Stražo“ in naj ne manjka v nobeni gostilni ali kavarni! ➔

Kdor ponižuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

SVOJI K SVOJIM!

Slovenci! Združimo se! Sloga jači, nesloga tlači!
Podpirajmo le svoje prijatelje! Podpirajmo le slovenske trgovce, obrtnike in krčmarje!

Naši trgovci so: tvrdka Uršič & Lipej, tvrdka A. Umek, tvrdka Jos. Boecio (preje Varlec), gosp. Janko Broz, veleindustrijalec (zaloga moke), združeni pivovarni Žalec in Laški trg (založnik pive g. Al. Schweiger), g. Miško Balon, lesni trgovec (skladišče na prostoru del. pivovarne Žalec-Laški trg) vsi v Brežicah. G. Franc Gerec, veletržec v Pišecah, g. Andrej Frece, g. Martin Frece, g. Andrej Kos, g. Jože Vrečko itd., vsi na Bizeljskem. G. J. Vidmar in g. Anton Zorčič v Kapelah, g. Rozalija Novak in Franc Perger v Dobovi, g. Franc Petan v Sromljah, g. Karl Prešiček v Zdolah, g. Anton Vahčič na Vidmu.

Naši obrtniki so: svečar in medičar Maks Hierländer, brivec in lasničar Josip Holy, krojač Pavl Kovačič, sedlar Franc Krulc, klobučar Franc Lebar, lončar in pečar Fr. Mastnak, krojač Miha Novak, sodar Franc Pipan, pek Ignacij Polanšek, mizar Franc Resnik, slikar Franc Sikošek, mehanik in umetni ključavničar, Franc Strniša, klepar Ignacij Zalokar, čevljarja Franc Veršec in Stjepan Cipek.

Naši gostilničarji so: Anton Koštomaj v «Narodnem Domu», mesarja Ivan Grobušek in Anton Klavžar, vsi v Brežicah, dalje Janez Volčanšek, Franc Zorko, Jože Mion, Anton Žerjav in Marija Kos na kolodvoru.

➔ Vse naslove izveste v „Narodnem Domu“. ➔

Podpirajte samo one trgovce, krčmarje in obrtnike, ki imajo slovenske napise!

12

SVOJI K SVOJIM!

Biti slovenske krvi, hodi Slovencu ponosi!

Prva in največja slovenska trgovina

v Brežicah

Uršič & Lipej

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnega manufakturnega, špecerijskega in železnega blaga, porcelana, stekla, usnja itd. prodaja vse po najnižjih cenah in le zanesljivo dobro blago.

Velika zaloga tuzemskega in angleškega sukna, cajgov za moške in ženske obleke, volnena in platnenega blaga in vse drugo po najnižjih cenah.

Za mnogobrojni obisk se priporočata
z odličnim spoštovanjem

Uršič & Lipej.

12

Nova slovenska trgovina
„Pri novem svetu“

Jos. Boecio
v BREŽICAH (pri frančiškanski cerkvi).

Največja in najnovejša zaloga raznega manufakturnega, suknenega in volnena blaga z moškimi in ženskimi perilom, svilenih in drugih robcev, nogavic, čipk, nakita i. t. d.

Bogata zaloga špecerije, najlepša moka iz Majdičevega mlina v Celju, železnina, lita in posteklena posoda, porcelan, glaževina, cement, trstina, umetna gnojila, premog i. t. d.

Prodajam tudi vse deželne pridelke in kupujem iste po najvišjih cenah.

Izvoz jajec na debelo.

Cene strogo solidne in točna postrežba.

SV. Cirila in Metoda.

spominjajte se družbe

Slovinci!

Trgovina s papirjem, pisalnim in risalnim orodjem, knjigami, molitveniki in drugimi tiskovinami za vse urade, velika zaloga podob in okvirov, razne vrste šipe v vseh velikostih, barvah in debelosti, vsakovrstne reči za božič, papir, peresa, cvetke in različni kinč za jaslice, mične novosti v galanterijskem oddelku, igrače in vse drugo priporoča na drobno in debelo po nizki ceni

ANTON UMEK

v Brežicah in v Krškem.

Sprejema vsakovrstna naročila za „Zadružno tiskarno“ in knjigovoznico po zmernih cenah.

Izdajatelj in odgov. urednik: Andrej Sever.

POSODJILNICA V BREŽICAH

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

posojuje na zemljišča in osebni kredit proti 5½% ali 6% obrestovanju;

obrestuje hranilne vloge s 4½% (štiri in pol od sto), plačuje davek od hranilnih vlog (rentni davek) sama;

uradnje vsak ponedeljek in četrtek od 8½ do 12. ure dopoldne v «Narodnem Domu», I. nadstropje;

ima svoje gostilne v «Narodnem Domu» z lepim hlevom in prostornim dvoriščem ter «na Griču» na koncu novega mostu čez Savo; toči le dobra in pristna domača, izbrana vina.

Hranilne vloge sprejema od vsakogar, posojila daje le zadružnikom.

Leta 1906 do 1. grudna je bilo prometa dva milijona tritisoč kron.

L. 1906 je bilo prometa 2,772.709.87 K. ODBOR.

Lastnik in založnik: «Narodni konzorcij v Brežicah».

Tisk «Zadružne tiskarne» v Krškem.